

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Participace v domově mládeže

Autorka práce: Bc. Zuzana Urbanová

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracovala: Mgr. Martina Kočerová

Datum: 4. června 2020

Hodnocení práce, jejíž autorkou je Zuzana Urbanová, bylo provedeno na základě kritérií, která stanovuje Metodická pomůcka ke zpracování závěrečných prací, verze 1.0 z roku 2010.

Formální stránka práce

Práce vykazuje po formální stránce nesoulad s požadavky uvedenými ve výše zmíněné Metodické pomůcce:

- Jednopísmenné spojky/předložky jsou ponechány na konci řádků (např. na straně 8, 10–16 a následujících).
- Nadpisy nejsou zvýrazněny tučně, což mírně snižuje orientaci v textu.
- U některých grafů je v tištěné verzi práce snižena čitelnost (např. č. 7, 8, 22).
- Za nadpisem kapitoly je dvojtečka (s. 86).
- Nejednotný styl zvýrazňování v textu – někdy tučně, jindy tučně a kurzívou, někdy podtržením.
- U zdrojů uvedených pod čarou je někdy uvedeno celé jméno autora (např. č. 2, 3, 8, 20, 22 a další), nikoliv jen první písmeno ze jména, někdy jen příjmení (např. č. 4, 9, 17, 19, 23, 30, 31, 38, 39 až 41 a další).
- Odkaz číslo 38 a 39 uvádí shodný zdroj, přesto, že jeden je on-line, druhý nikoliv?
- Někdy je autor uveden velkými písmeny, jindy malými (např. č. 7, 27).
- U většiny zdrojů uvedených pod čarou je použita zkrácená verze, avšak první uvedení by mělo být v plné formě, což není. Zároveň zkrácená forma, zejména u elektronických zdrojů, neodpovídá požadavkům.
- U některých zdrojů není název uveden kurzívou (např. č. 4 až 7, ale i další).
- Užití „Tamtéž“ neodpovídá požadavkům (např. č. 21).
- Forma některých zdrojů odpovídá přímým citacím, které ovšem nejsou vyznačeny v textu (např. č. 8, 20, 30, 45).
- V některých odkazech pod čarou se vyskytují chyby (např. č. 32 odkazuje na zákon z jiného roku, než je uvedeno v textu).
- U některých odkazů není jasná spojitost s textem, k němuž se odkaz pojí (např. č. 28).
- Některé odkazy jsou umístěny tak, jako by šlo o citaci, namísto odkazu na dílo zmíněných autorů (např. č. 8).
- U některých poznámek pod čarou by bylo vhodné uvést zdroj (např. č. 34 a 36).

- Na některých místech v textu není vyznačena citace vůbec, a není ani uveden zdroj přesto, že je naprosto zřejmé, že se jedná o citaci (např. s. 15 a 16: Žebříček úrovně participace).
- Vidláková, zmíněná na s. 8 by si jistě zasloužila být uvedena plným jménem stejně, jako ostatní zmínění autoři.
- V seznamu zdrojů se vyskytují obdobné odchylky od požadované formy, které byly již výše zmíněny.

Uvedené nedostatky jsou spíše drobného charakteru, avšak vzhledem k jejich množství, mírně snižují srozumitelnost textu a dohledatelnost zdrojů. Závažnějším nedostatkem je, že ne vždy je jednoznačné, jaké myšlenky jsou autorky diplomové práce, a jaké jsou převzaty od jiných autorů.

Vlastní práce svým rozsahem, řádkováním, zarovnáváním textu, velikostí a typem písma, číslováním kapitol atd. odpovídá požadavkům na závěrečné práce.

Jazyková stránka práce

V práci se vyskytuje velké množství gramatických a stylistických chyb, např.:

- v poděkování: „*Poděkování patří i domovům mládeže, které umožnili realizaci výzkumné části práce a vyšli mi mile vstříc.*“
- na s. 7: „*Potom lze hovořit o participaci neboli spolupodílením se na...*“
- na s. 8: „*Čeští autoři, Michal Kaplánek společně s kolektivem z Teologické fakulty, Jiřina Pávková a Břetislav Hofbauer, mi byli podnětným zdrojem k...*“
- na s. 36: „*Jde tedy o chlapce a dívky, kteří ještě nedovršili 18 let a vztahuje se na ně Úmluva o právech dítěte. Jsou tedy více ovlivňovány zařízením než dospělý jedinci ...*“
- na straně 41: „*Následně je představena verze dotazníku B s možnostmi, které vznikli při převodu dat z dotazníků do tabulek.*“ Obdobně v celé práci.

Srozumitelnost snižují také věty jako např.:

- na straně 22: „*Domov mládeže je domovem pro ubytované, tudíž by měl nalézat vhodné podmínky jak pro aktivní, společenské činnosti tak pro soukromí a svůj klid. [...] Hygienické podmínky mají odpovídat počtu i věku ubytovaných a zařízení by mělo umožňovat a dodržovat hygienické návyky, [...] Neustálá péče o prostředí přispívá k tvořivé (spolu)obměně a udržování prostředí ve stavu ke spokojenosti všech zúčastněných.*“ Obdobně v celé práci.

Obsahová stránka práce

V práci je uveden obsah, úvod, závěr, text je členěn do kapitol, což odpovídá požadavkům kladeným na závěrečné práce. V úvodu práce autorka uvádí cíl: „*Cílem diplomové práce je představit participaci v domově mládeže. V souvislosti s klíčovými pojmy vytvořit základní paradigma pro smysluplnou účast mládeže na životě v domově mládeže.*“ Cíl je formulován nejasně a nejednoznačně, jaké pojmy autorka považuje za klíčové není zřejmé a kritéria smysluplnosti formulována nejsou. V podkapitole 4.1 pak autorka uvádí, že: „*Výzkumná část*

práce je zacílena na zjištění postoje k participaci mládeže v domovech mládeže. “ Avšak o něco dále ve stejné kapitole je uvedeno, že: „Předmětem výzkumu je tedy participace ubytovaných na životě domovů mládeže. “ Zdá se tedy, že výzkumné šetření cílilo jinak než celá předložená práce. Přesto, že cíl není formulován jednoznačně, lze (snad) usoudit, že struktura práce cíli spíše odpovídá.

Práce obsahuje značné množství tvrzení, aniž by byla podložena odborným zdrojem, výsledky dosavadních výzkumů, nebo vycházela z hlubší argumentace. Např.:

- na s. 7: „V průběhu vzdělávání je přirozené být zvědavý a ptát se na důvod...“
- na téže straně: „Základem je informovanost jedince a následná úroveň participace se odvíjí také od osobnosti edukanta.“
- na s. 8: „Základní podmínka pro zodpovědnou mládež je rodinné zázemí, ...“
- na s. 9: „Participace (z latinského participatio) lze přeložit jako ...“
- na téže straně: „Přístup jedince k participaci je formován prostředím, ve kterém se jedinec vyskytoval, [...] Školská zařízení naplňují vzdělávací a výchovné cíle v souladu s právy mladého člověka. Vzdělávací a výchovné cíle zahrnují rozvoj celé osobnosti s ohledem na pozitivní začlenění jednotlivce do společnosti, a tedy zahrnují i rozvoj občanské aktivity jedince.“

Čtenář se musí spokojit s tím, že autorka je přesvědčena o obecné pravdivosti těchto výroků, jak sama také uvádí (na s. 7–8), když používá formulace: „Přijde mi důležité aktivně zapojit člověka...“, „Myslím si, že každý by měl vnímat vše co se s ním děje, ...“, „Myslím si, že je přínosné, když je na tyto otázky [...] obdržena i relevantní odpověď.“ Autorka práce samozřejmě může (a také je žádoucí, aby měla) vlastní pohled, názor, který prezentuje, avšak v odborném textu by nemělo zůstat pouze u toho, nýbrž by měla tento svůj názor řádně argumentovat a porovnávat s odbornými zdroji a dosavadními poznatky.

Srozumitelnost textu je snížena také způsobem, jakým autorka pracuje s převzatými myšlenkami, kdy přeformulováním (nebo převzetím pouze části původního textu) dochází k nejednoznačnosti významu. Např. na s 10: „Participace je hojně vykládána jako spojení dvou dimenzí.“, text pak dále pokračuje, ale čtenář se probírá textem v marné snaze ony dvě dimenze vystopovat. Obdobně dále na stejné straně: „Studie autorů z různých států Evropy podněcuje k nahlédnutí na edukační proces z perspektivy dospívajícího...“ Ale jaké jsou ty různé státy Evropy, to již autorka neuvádí, avšak i to je důležitá informace, která např. napoví, do jaké míry jsou podmínky v těchto státech srovnatelné, tudíž výsledky přenositelné.

Snížená srozumitelnost textu je patrná také v kapitolách věnovaných výzkumnému šetření, kde často obsah kapitoly neodpovídá nadpisu. Např. v podkapitole 4.1 by dle nadpisu měla být představena východiska výzkumu, avšak je zde zmíněn výzkumný vzorek, výzkumný nástroj a další témata, nikoliv však východiska výzkumu.

Autorka formulovala výzkumné otázky (viz kapitola 4.1.1), avšak jejich souvislost s formulovaným cílem práce není zcela zřejmá. V kapitole 4.1.2, kde by měla být pojednána (alespoň dle nadpisu) forma sběru dat, autorka zmiňuje výzkumnou metodu, avšak nakonec pojednává výzkumný nástroj, kterým byl dotazník.

V kapitole 4.1.4 bychom se měli dozvědět, jak probíhal výběr respondentů. Autorka uvádí, že aplikovala způsob

systematického náhodného výběru, avšak z obsahu kapitoly vůbec není zřejmé, jak při sestavování výzkumného vzorku postupovala. Dozvídáme se pouze, v jaké databázi našla domovy mládeže, jak je oslovila, a že výběr respondentů nechala na vychovatelích. Šlo tedy vůbec o sestavení výzkumného vzorku autorkou uvedeným způsobem (výběr každého n-tého)? Kapitola 4 měla být věnována designu výzkumu, avšak obsah kapitoly tomuto záměru neodpovídá.

Kapitola 4.2.2 obsahuje odkaz na dotazník, který byl v rámci výzkumu aplikován (typ A zařazený v Příloze), nicméně autorka nezmiňuje, zda došlo k ověření výzkumného nástroje v předvýzkumu. Také v práci nenajdeme popis sběru dat, tedy práci s dotazníkem a respondenty. Bylo by vhodné popsat např.: jaké informace obdrželi respondenti a jakým způsobem (v záhlaví dotazníku nejsou žádné informace o práci s dotazníkem uvedeny); jak respondenti věděli, jak mají postupovat ve vyplňování dotazníku v případě, že na otázky č. 4, 7 a 9 odpoví „ne“ (návazné otázky č. 4.1, 7.1, 9.1 a 9.2 navazovaly pouze na odpověď „ano“). V dotazníku je vynechána otázka č. 3, aniž by bylo uvedeno nějaké zdůvodnění.

V kapitole 4 je popsán výzkumný vzorek, včetně procentuálního vyjádření, které se pro účely prezentovaného výzkumu zdá být postradatelné. Také v kapitole 5 autorka operuje s procenty, což u celkového počtu 127 respondentů nemá příliš velký význam.

V Závěru autorka uvádí, že: „*Cílem diplomové práce bylo přestavit participaci v domově mládeže, představit si pojem participace, definovat úroveň participace a představit jeho historický kontext. Skrze výzkumné šetření také nastínit možnost zkoumání této skutečnosti.*“ Tento cíl není zcela totožný s tím, který byl uveden v úvodu. Autorka se nevyjadřuje, zda cíle bylo dosaženo a naplnění cíle ani v Závěru nepojednává. Uvádí však, že: „*Cílem této diplomové práce nebylo jen představení participace jako nástroje k aktivnímu občanství, ale spíše poukázáním na důležitost převzetí odpovědnosti za svou svobodu a realizaci svobody v kooperaci s institucemi, které nás formují, jako jsou např. výchovná zařízení.*“ A konstatuje, že: „*Vypracování diplomové práce shledávám přínosné, co se týče nových dovedností se zpracováním získaných dat z výzkumného šetření a prohloubení znalostí o tématu participace.*“ Není jednoznačné, zda byl cíl práce naplněn (vzhledem k nejednoznačnosti vymezení cíle), avšak lze souhlasit s autorkou, že práce je jistě přínosem v oblasti zkoumání participace.

Celkové zhodnocení práce

Práce vykazuje nedostatky po stránce formální, jazykové i obsahové, přesto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení klasifikačním stupněm dobře.